

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά: εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης και συναφείς διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, αποτελείται από ογδόντα ένα (81) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου, και διαρθρώνεται σε έξι (6) Μέρη (Α΄-ΣΤ΄).

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι, σύμφωνα με τις συνοδευτικές εκθέσεις επί του νομοσχεδίου, «η εισαγωγή και εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος οικονομικής λειτουργίας στην επικουρική ασφάλιση και η ίδρυση ενός νέου, δημόσιου ταμείου, του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), το οποίο θα είναι αρμόδιο για τη διαχείριση της λειτουργίας της νέας επικουρικής ασφάλισης. Μέσω αυτού επιδιώκεται η διασφάλιση της επάρκειας των επικουρικών συντάξεων των σημερινών νέων και μελλοντικών συνταξιούχων, όπως έγινε σε πολλές χώρες της Ευρώπης, ως απάντηση στην επίπτωση που έχει η δημογραφική γήρανση στο συνταξιοδοτικό τους σύστημα» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 59).

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-3), υπό τον τίτλο «Εισαγωγικές διατάξεις», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του νομοσχεδίου, καθώς και ορισμούς για κρίσιμες ως προς την εφαρμογή

του έννοιες (άρθρο 3). Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 1, σκοπός του νομοσχεδίου είναι η εισαγωγή και εφαρμογή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, «προκειμένου να συμβάλει στη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης για τους συνταξιούχους, καθώς και στη βιωσιμότητα ενός συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο συντελεί στην ανάπτυξη της οικονομίας». Ως «κεφαλαιοποιητικό σύστημα προκαθορισμένων εισφορών» νοείται, σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχ. α΄ του νομοσχεδίου, «το οικονομικό σύστημα λειτουργίας του συνταξιοδοτικού φορέα, με βάση το οποίο οι τρέχουσες καταβαλλόμενες εισφορές σωρεύονται και επενδύονται σχηματίζοντας αποθεματικό, το οποίο αποτελεί τη βάση υπολογισμού των μελλοντικών παροχών προς τους δικαιούχους». Αντικείμενο του νομοσχεδίου είναι, σύμφωνα με το άρθρο 2, η οργάνωση της δημόσιας υποχρεωτικής επικουρικής ασφάλισης βάσει του οικονομικού συστήματος κεφαλαιοποιητικού χαρακτήρα προκαθορισμένων εισφορών για το σύνολο των ασφαλιστέων προσώπων που υπάγονται σε αυτή, καθώς και η ίδρυση Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για τη διαχείριση της λειτουργίας της νέας επικουρικής ασφάλισης.

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 4-42), υπό τον τίτλο «Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης», διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄). Ειδικότερα: Το Κεφάλαιο Α΄, υπό τον τίτλο «Ίδρυση του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης», ρυθμίζει ζητήματα ίδρυσης και λειτουργίας του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης» (εφεξής Τ.Ε.Κ.Α.), το οποίο εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και από την Εθνική Αναλογιστική Αρχή και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για τα θέματα αρμοδιότητάς τους, και αρχίζει να λειτουργεί από την 1.1.2022 (άρθρο 4). Σκοπός του Τ.Ε.Κ.Α. είναι η χορήγηση επικουρικής σύνταξης στους ασφαλισμένους του Ταμείου και στους δικαιοδόχους, με εφαρμογή του κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών (άρθρο 5). Με το άρθρο 6 ορίζονται οι υπαγόμενοι υποχρεωτικά και προαιρετικά στην ασφάλιση του Τ.Ε.Κ.Α., με το άρθρο 7 ορίζεται ο χρόνος ασφάλισης στο Τ.Ε.Κ.Α., με το άρθρο 8 οι πόροι του Ταμείου και με το άρθρο 9 οι κρατήσεις στις οποίες υπόκεινται οι ασφαλιστικές εισφορές και από τις οποίες σχηματίζεται το αποθεματικό λειτουργίας του Τ.Ε.Κ.Α..

Με το Κεφάλαιο Β΄, υπό τον τίτλο «Οργάνωση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης», θεσπίζονται ρυθμίσεις που αφορούν την οργάνωση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης. Ειδικότερα: Προσδιορίζονται τα όργανα διοίκησης του Τ.Ε.Κ.Α., που είναι το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και ο Διευθύνων Σύμβουλος (άρθρο 10), ορίζεται η

σύνθεση και η ηθική των μελών του Δ.Σ., που είναι πενταετής και μπορεί να ανανεωθεί μία φορά για ίσο χρονικό διάστημα (άρθρο 11), καθορίζονται η διαδικασία επιλογής και ο ορισμός των μελών του Δ.Σ. (άρθρο 12), τα κωλύματα διορισμού (άρθρο 13) και τα ασυμβίβαστα (άρθρο 14) των μελών αυτών, ρυθμίζονται θέματα σύγκρουσης συμφερόντων (άρθρο 15) και υποχρεώσεων (άρθρο 16) των μελών του Δ.Σ., θεσπίζονται κυρώσεις σε βάρος τους σε περίπτωση παραβίασης των οριζόμενων ρυθμίσεων (άρθρο 17), λόγοι παύσης από το αξίωμά τους (άρθρο 18), και ορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες τα μέλη του Δ.Σ. υπέχουν αστική και ποινική ευθύνη έναντι του Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 19). Περαιτέρω, εισάγονται ρυθμίσεις για τις αρμοδιότητες του Δ.Σ. του Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 20), για τη λειτουργία του (άρθρο 21), συνιστάται θέση Προέδρου του Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 22) και Διευθύνοντος Συμβούλου του (άρθρο 23), και ρυθμίζονται θέματα αναφορικά με τη διαδικασία επιλογής και τον ορισμό του Διευθύνοντος Συμβούλου (άρθρο 24), την αναπλήρωση και την προσωρινή άσκηση των καθηκόντων του (άρθρο 25), τις αρμοδιότητές του Διευθύνοντος Συμβούλου (άρθρο 26) και τη σύσταση και στελέχωση του Ιδιαίτερου Γραφείου του (άρθρο 27). Επίσης, στο Τ.Ε.Κ.Α. συνιστάται Επενδυτική Επιτροπή, με σκοπό την υποστήριξη του Δ.Σ. του Τ.Ε.Κ.Α. στη χάραξη και παρακολούθηση της επενδυτικής του πολιτικής (άρθρο 28), καθώς και Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (άρθρο 29), και ορίζονται τα ουσιαστικά και δικονομικά προνόμια των οποίων απολαύει το Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 30).

Το Κεφάλαιο Γ΄, υπό τον τίτλο «Σύστημα Διακυβέρνησης του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για το σύστημα διακυβέρνησης του Τ.Ε.Κ.Α. Συγκεκριμένα: Ορίζονται οι βασικές λειτουργίες του που είναι η αναλογιστική λειτουργία, η διαχείριση κινδύνων και ο εσωτερικός έλεγχος (άρθρο 31), και ρυθμίζονται οι στόχοι, οι αρμοδιότητες και η στελέχωση της Αναλογιστικής Υπηρεσίας, της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (άρθρα 32-34), καθώς και ζητήματα χρηματοοικονομικών καταστάσεων και εκθέσεων του Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρα 35-37). Επίσης, θεσπίζονται ειδικές ρυθμίσεις για τα έργα, τις προμήθειες και τις σχετικές υποχρεώσεις του Τ.Ε.Κ.Α., καθώς και εξαιρέσεις από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4270/2014, σε περίπτωση που το Ταμείο ενταχθεί στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 38).

Το Κεφάλαιο Δ΄, υπό τον τίτλο «Στελέχωση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τη στελέχωση και την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού του Τ.Ε.Κ.Α. Μεταξύ άλλων, συνιστώνται εκατό (100) οργανικές θέσεις προσωπικού και ορίζο-

νται οι διαδικασίες πλήρωσής τους (άρθρο 39), θεσπίζονται υποχρεώσεις ε-χεμύθειας, τόσο για το προσωπικό του Τ.Ε.Κ.Α., όσο και για συνεργάτες ή τρίτους που συμμετέχουν σε εργασίες του Ταμείου, για θέματα για τα οποία πληροφορήθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (άρθρο 40). Επίσης, εισάγονται ρυθμίσεις για τη σύσταση, συγκρότηση και λειτουργία υπηρεσιακού συμβουλίου (άρθρο 41) και πειθαρχικού συμβουλίου (άρθρο 42) στο Τ.Ε.Κ.Α..

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 43-67), υπό τον τίτλο «Λειτουργία του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης», διαρθρώνεται σε τρία (3) Κεφάλαια (Α΄-Γ΄).

Το Κεφάλαιο Α΄, υπό τον τίτλο «Εισφορές και επενδυτική λειτουργία», ρυθμίζει θέματα εισφορών ασφαλισμένων και εργοδοτών και επενδυτικής λειτουργίας του Τ.Ε.Κ.Α. Μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι οφείλονται μηνιαία και καταβάλλονται ανά τακτά περιοδικά διαστήματα οι εισφορές των ασφαλισμένων και των εργοδοτών στο Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 43), οι απαιτήσεις του Τ.Ε.Κ.Α. για ληξιπρόθεσμες εισφορές εισπράττονται κατά προτεραιότητα από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Εισφορών (Κ.Ε.Α.Ο.), και η ποινική δίωξη των οφειλετών ληξιπρόθεσμων εισφορών αναστέλλεται με την πλήρη εξόφλησή τους (άρθρο 44). Υπογράφεται μεταξύ του Τ.Ε.Κ.Α. και του e-ΕΦΚΑ προγραμματική σύμβαση με αντικείμενο ιδίως την πρόσβαση στα στοιχεία της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (Α.Π.Δ.) και τη διαλειτουργικότητα των δύο ηλεκτρονικών συστημάτων, και ορίζεται η αποζημίωση του e-ΕΦΚΑ για τις υπηρεσίες που παρέχει στο Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 45). Δημιουργείται και τηρείται μηχανογραφικά, για κάθε ασφαλισμένο στο Τ.Ε.Κ.Α., ατομικός λογαριασμός (άρθρο 46), ορίζονται οι γενικές αρχές επενδυτικής πολιτικής των περιουσιακών στοιχείων του Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 47) και το προκαθορισμένο επενδυτικό πρόγραμμα κύκλου ζωής στο οποίο κατατάσσονται αυτόματα οι ασφαλισμένοι ή άλλα επενδυτικά προγράμματα κύκλου ζωής με διαφοροποιημένο επενδυτικό κίνδυνο σε σχέση με το προκαθορισμένο (άρθρο 48). Περαιτέρω, ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα διαχείρισης των επενδύσεων του Τ.Ε.Κ.Α. (παροχή δυνατότητας σύναψης συμβάσεων με εξωτερικούς διαχειριστές επενδύσεων, αρμοδιότητα του Διαχειριστή Επενδύσεων, διορισμός και ευθύνη θεματοφύλακα, άρθρα 49-51).

Το Κεφάλαιο Β΄, υπό τον τίτλο «Παροχές», περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την ισόβια μηνιαία επικουρική σύνταξη γήρατος, την οποία δικαιούνται ασφαλισμένοι του Τ.Ε.Κ.Α., οι οποίοι έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο τουλάχιστον 15 ετών (άρθρο 52), και για τη διαδικασία επιστροφής εισφορών προς τους ασφαλισμένους που δεν έχουν συμπληρώσει τον ανωτέρω ελάχιστο χρόνο ασφάλισης στο Ταμείο (άρθρο 53), ρυθμίσεις για

την επικουρική σύνταξη αναπηρίας και ιδίως για τον τρόπο υπολογισμού της (άρθρο 54), καθώς και για την επικουρική σύνταξη λόγω θανάτου (άρθρο 55). Επίσης, ορίζεται ότι από 1.1.2022 συνυπολογίζονται, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, ο χρόνος ασφάλισης που διανύεται στο Τ.Ε.Κ.Α., καθώς και ο χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί σε άλλο φορέα επικουρικής ασφάλισης, και το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται διακριτά για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί σε κάθε φορέα (άρθρο 56). Θεσπίζονται ρυθμίσεις για τις εισφορές που παρακρατούνται από τις επικουρικές συντάξεις των συνταξιούχων του Τ.Ε.Κ.Α. προς κάλυψη παροχών ασθένειας σε είδος από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Π.Υ.) (άρθρο 57). Ορίζεται ότι για την άσκηση του δικαιώματος της επικουρικής σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, υποβάλλεται σχετική αίτηση συνταξιοδότησης στο Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 58). Επίσης, ορίζεται ότι καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό η απομείωση των πόρων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του ε-Ε.Φ.Κ.Α. από ασφαλιστικές εισφορές, λόγω της εισαγωγής του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης, διασφαλίζεται διαχρονικά η επάρκεια των παροχών των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων του Κλάδου αυτού, και συνυπολογίζεται το άθροισμα των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων του Τ.Ε.Κ.Α. στη διαμόρφωση του ποσού της καταβαλλόμενης από τον ε-Ε.Φ.Κ.Α. επικουρικής σύνταξης (άρθρο 59). Το Κράτος εγγυάται, κατά τον χρόνο επέλευσης των καλυπτόμενων κοινωνικοασφαλιστικών κινδύνων, την καταβολή ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης (άρθρο 60).

Με το Κεφάλαιο Γ', υπό τον τίτλο «Δικαιώματα και υποχρεώσεις των ασφαλισμένων», θεσπίζεται υποχρέωση του Τ.Ε.Κ.Α. να παρέχει σε κάθε ενδιαφερόμενο πλήρη ενημέρωση για τις υπηρεσίες του (άρθρο 61), παρέχεται η δυνατότητα στους ασφαλισμένους να επιλέγουν διαφορετικό επενδυτικό πρόγραμμα από το προκαθορισμένο ή συνδυασμό προγραμμάτων, μεταξύ όσων προσφέρονται από το Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 62), ρυθμίζονται θέματα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης στο Τ.Ε.Κ.Α. σε περίπτωση απώλειας της ασφαλιστέας ιδιότητας (άρθρο 63), αναγνώρισης χρόνου ασφάλισης στο Ταμείο (άρθρο 64), άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον των αρμόδιων Διοικητικών Επιτροπών από τον ασφαλισμένο, τον συνταξιούχο και, γενικά, από όποιον έχει σχετικό έννομο συμφέρον, εφόσον υφίσταται ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη του Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 65), συγκρότησης και λειτουργίας των Διοικητικών αυτών επιτροπών (άρθρο 66), καθώς και παραγραφής απαιτήσεων υπέρ και κατά του Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 67).

Με το Μέρος Δ' (άρθρα 68-73), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές και μετα-

βατικές διατάξεις», παρέχονται οι αναγκαίες για την εφαρμογή του νόμου εξουσιοδοτήσεις και θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις. Μεταξύ άλλων, παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό, με κοινή υπουργική απόφαση, των αποδοχών του Προέδρου, των μελών του Δ.Σ. του Τ.Ε.Κ.Α. και άλλων προσώπων που καταλαμβάνουν θέσεις ευθύνης στο Ταμείο, τα οποία εξαιρούνται από την εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου (Κεφάλαιο Β΄ του ν. 4354/2015), καθώς και για την κατάρτιση του Οργανισμού, των Κανονισμών Εσωτερικής Λειτουργίας, Ασφάλισης και Παροχών, Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας και Επενδύσεων του Τ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 68). Περαιτέρω, ορίζεται ότι, έως τον διορισμό του πρώτου Δ.Σ. του Τ.Ε.Κ.Α., το Ταμείο διοικείται από Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή, η οποία επικουρείται από Μονάδα Υποστήριξης, που απαρτίζεται από δέκα (10) συνεργάτες, οριοθετούνται οι αρμοδιότητές της και ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα λειτουργίας τους (άρθρο 69). Για τα, κατ' ανώτατο όριο, πέντε πρώτα έτη λειτουργίας του Ταμείου, οι αρμοδιότητες της Επενδυτικής Επιτροπής ανατίθενται με σύμβαση στην Επενδυτική Επιτροπή της Ανώνυμης Εταιρείας «Εταιρεία Διαχείρισης Επενδυτικών Κεφαλαίων Ταμείων Ασφάλισης – Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών» (άρθρο 70), η οποία, για το ίδιο χρονικό διάστημα, ορίζεται Διαχειριστής Επενδύσεων για το σύνολο ή μέρος των προς επένδυση περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου (άρθρο 71). Περαιτέρω, εισάγονται ρυθμίσεις για τη διαδικασία επιλογής συμβούλου προσλήψεων κατά την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου (άρθρο 73), καθώς και για την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών από το Δ.Σ. του Τ.Ε.Κ.Α., έως τη σύσταση και λειτουργία των αρμόδιων Διοικητικών Επιτροπών (άρθρο 72).

Το Μέρος Ε΄ (άρθρα 74-80), υπό τον τίτλο «Λοιπές Διατάξεις», περιλαμβάνει ρυθμίσεις, με τις οποίες, μεταξύ άλλων, εκσυγχρονίζεται το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τον Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) (δικαιούχοι, ενεργοποίηση, αδρανοποίηση, απενεργοποίηση, άρθρο 74), καθορίζεται το ποσοστό των καταβαλλόμενων εισφορών υπέρ ΕΦΚΑ για κύρια σύνταξη και για υγειονομική περίθαλψη από πρόσωπα που αμείβονται με Παραστατικά Παρεχόμενων Υπηρεσιών (Π.Π.Υ.), τίθεται ανώτατο όριο στο ποσό της παρακρατούμενης εισφοράς, καθορίζεται εκ νέου ο τρόπος υπολογισμού του χρόνου ασφάλισης για την καταβολή των προαναφερόμενων εισφορών, και θεσπίζονται εξαιρέσεις από την υποχρέωση ασφάλισης και καταβολής εισφορών για ειδικές κατηγορίες προσώπων (άρθρο 75), τροποποιείται, αναδρομικά, από 1.1.2020, ο υπολογισμός του χρόνου ασφάλισης από το εργόσημο του πρώην Ο.Γ.Α. (άρθρο 76), θεσπίζονται

εκ νέου ρυθμίσεις για τις παροχές ασθένειας σε χρήμα (άρθρο 77), καθώς και επιμέρους ρυθμίσεις για τις συντάξεις που χορηγούνται από το πρώην Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.) (άρθρο 78), και προσδιορίζονται εκ νέου οι ημερομηνίες έναρξης και διακοπής της ασφάλισης προσώπων που ασφαλιζονται υποχρεωτικά στον πρώην Τομέα Ασφάλισης Ναυτικών και Τουριστικών Πρακτόρων (Τ.Α.Ν.Τ.Π.) (άρθρο 79). Περαιτέρω, συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Μονάδα Εμπειρογνομόνων Απασχόλησης, Κοινωνικής Ασφάλισης, Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων» (Μ.Ε.Κ.Υ.), ως αυτοτελής μονάδα, η οποία υπάγεται απευθείας στον Υπουργό και έχει ως αρμοδιότητα την υποστήριξη, σε συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό επίπεδο, του σχεδιασμού και της άσκησης της σχετικής πολιτικής του ως άνω Υπουργείου, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη στελέχωση και τη λειτουργία της, και καταργούνται το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης και η Μονάδα Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (άρθρο 80).

Σύμφωνα με το Μέρος ΣΤ' (άρθρο 81), το οποίο φέρει τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», η ισχύς του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του.

Β. Η επικουρική κοινωνική ασφάλιση θεσμοθετήθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 6298/1934 («Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων»), με το οποίο, αφενός, ορίστηκε η διατήρηση της λειτουργίας των Αλληλοβοθηθικών Ταμείων που είχαν συσταθεί βάσει του από 15/20.5.1920 β.δ/τος, αφετέρου, θεσπίστηκε απαγόρευση σύστασης νέων ταμείων, «παρά μόνον επικουρικών τοιούτων δια τας επί πλέον των υπό του παρόντος νόμου οριζομένων παροχών». Υπό το καθεστώς του ισχύοντος Συντάγματος του 1975, με τον ν. 997/1979 («Περί συστάσεως Ταμείου Επικουρικής Ασφαλίσεως Μισθωτών και ετέρων τινών διατάξεων») συνεστήθη το Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Μισθωτών (Τ.Ε.Α.Μ.), ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών, λόγω και του, κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση, αιτήματος καθολίκευσης της επικουρικής ασφάλισης. Το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (Τ.Ε.Α.Μ.) μετονομάστηκε σε «Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών» (Ι.Κ.Α. – Τ.Ε.Α.Μ.), μετά την ένταξή του, με το άρθρο 6 του ν. 1358/1983, ως κλάδου στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.). Ακολούθως, με το άρθρο 6 του ν. 3029/2002 «Μεταρρύθμιση Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης», ο κλάδος «Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών» (Ι.Κ.Α. – Τ.Ε.Α.Μ.) καταργήθηκε, και συνεστήθη, εκ νέου, νομικό πρόσωπο δημοσίου

δικαίου, με την επωνυμία «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών» (Ε.Τ.Ε.Α.Μ.).

Σημαντική τομή στην οργάνωση της επικουρικής ασφάλισης αποτέλεσε ο ν. 4052/2012, με τον οποίο υπήχθησαν σε ενιαίο ταμείο εργαζόμενοι, μεταξύ άλλων, στον ιδιωτικό, δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, στις τράπεζες και τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας. Συγκεκριμένα, με το άρθρο 35, συνεστήθη νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης» (Ε.Τ.Ε.Α.), υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, στο οποίο συγχωνεύθηκαν, μεταξύ άλλων, τόσο το «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών» (Ε.Τ.Ε.Α.Μ.) όσο και το «Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων» (Τ.Ε.Α.Δ.Υ.). Επίσης, με το άρθρο 42 ορίστηκε ότι το ποσό της καταβαλλομένης σύνταξης διαμορφώνεται βάσει και του «συντελεστή βιωσιμότητας», ο οποίος «θα πρέπει να αναπροσαρμόζει σε ετήσια βάση τις νέες και τις ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις, μέσω ενός μηχανισμού μειωμένης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, ανάλογα με τις καταβαλλόμενες εισφορές, έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία ελλειμμάτων στο ταμείο, αποκλείοντας κάθε μεταφορά πόρων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό» («ρήτρα μηδενικού ελλείμματος»). Περαιτέρω, με τον ν. 4387/2016, το «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης» (Ε.Τ.Ε.Α.) μετονομάστηκε σε «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών» (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.), το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 78, λειτουργεί «με βάση το διανεμητικό σύστημα προκαθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση για όσους ασφαλιζονται για πρώτη φορά από 1.1.2014», ενώ, με το άρθρο 96, εισάγεται ρύθμιση περί «αυτόματου μηχανισμού εξισορρόπησης», ο οποίος αντιμετωπίζει την περίπτωση δημιουργίας ελλειμμάτων, χωρίς, όμως, να επαναλαμβάνεται η σχετική διάταξη του ν. 4052/2012 περί απαγόρευσης της χρηματοδότησης από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Τέλος, με τις διατάξεις του ν. 4670/2020, το «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών» (Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.) καταργήθηκε, ως αυτοτελές νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, και εντάχθηκε, από την 1.3.2020, ως αυτοτελής κλάδος στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (ε-Ε.Φ.Κ.Α.) (για τις διακρίσεις των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης βάσει του είδους προστασίας που παρέχουν και ειδικότερα για την επικουρική ασφάλιση βλ. Π. Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη, Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης, 3η έκδ., 2019, σελ. 156 επ.).

Με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο προτείνεται η ίδρυση ενός νέου δημόσιου ταμείου, του «Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης» (Τ.Ε.Κ.Α.), παράλληλα με την εισαγωγή και εφαρμογή κεφαλαιοποιητικού

συστήματος οικονομικής λειτουργίας στην επικουρική ασφάλιση (για την τυπολογία των συνταξιοδοτικών συστημάτων βλ. Α. Στεργίου, Δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης, 3η έκδ., 2017, σελ. 76 επ.), ενώ προβλέπεται περίοδος σταδιακής μετάβασης στο νέο σύστημα, με υποχρεωτική υπαγωγή σε αυτό για όσους ασφαλιζονται το πρώτον από 1.1.2022, προαιρετική για ήδη ασφαλισμένους γεννηθέντες από 1.1.1987 και εφεξής, και παραμονή στο υφιστάμενο σύστημα για τους λοιπούς ασφαλισμένους.

Σύμφωνα με τις συνοδευτικές εκθέσεις επί του νομοσχεδίου, «ο αμιγώς διανεμητικός χαρακτήρας του [υφιστάμενου] συστήματος σημαίνει ότι δεν υπάρχει διασπορά του ασφαλιστικού κινδύνου και ότι το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα είναι στο σύνολό του εκτεθειμένο όχι μόνο στον δημογραφικό αλλά και στον δημοσιονομικό κίνδυνο. Χωρίς την εισαγωγή στοιχείων κεφαλαιοποιητικού χαρακτήρα δεν υπάρχει στο δημόσιο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης αντίρροπη τάση σε σχέση αφενός με τον δημοσιονομικό κίνδυνο, που σχετίζεται με την εθνική σύνταξη και αφετέρου με τον δημογραφικό κίνδυνο, που σχετίζεται με το ανταποδοτικό τμήμα της κύριας σύνταξης, με συνέπεια να εντείνεται [το ευάλωτο] του συστήματος». Επίσης, «η εισαγωγή στοιχείων κεφαλαιοποίησης δεν επηρεάζει τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της επικουρικής ασφάλισης, η οποία διατηρεί τον δημόσιο χαρακτήρα της: εξακολουθεί να αποτελεί το δεύτερο σκέλος της κοινωνικής ασφάλισης και διατηρεί την παρακολουθηματική και συμπληρωματική φύση της σε σχέση με την κύρια ασφάλιση, τελώντας υπό την κρατική μέριμνα και εγγύηση, σύμφωνα με το άρθρο 22§5 του Συντάγματος» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 59-61).

Γ. Όπως έχει επισημανθεί και σε παλαιότερες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής (βλ., ενδεικτικά, Εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, της 6.5.2016, επί του νομοσχεδίου «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις», ν. 4387/2016, και της 24.2.2020, επί του νομοσχεδίου «Ασφαλιστική μεταρρύθμιση και ψηφιακός μετασχηματισμός Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, θ-Ε.Φ.Κ.Α.», ν. 4670/2020), όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 22 παρ. 5, το Σύνταγμα επιφυλάσσει στον κοινό νομοθέτη την ευχέρεια να ρυθμίζει τα θέματα που αναφέρονται στην οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων, στο πλαίσιο των κανόνων που τίθενται από τις εν γένει συνταγματικές διατάξεις, ιδίως περί ισότητας, προστασίας της οικογένειας και της υγείας, εδραίωσης της κοινωνικής ειρήνης και σεβασμού της αξίας του ανθρώπου (άρθρα 2, 4 και 21 Συντάγματος. Βλ., μεταξύ άλλων, ΣτΕ 2747/1981, ΕΔΚΑ 1982,

σελ. 271. Πρβλ. Κ. Κρεμαλή, Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 1985, σελ. 38, επ., Α. Πετρόγλου, Η συνταγματική προστασία της Κοινωνικής Ασφάλισης, ΕΔΚΑ 1976, σελ. 690 επ.). Επισημαίνεται ότι και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) αναγνωρίζει στα συμβαλλόμενα κράτη ευρύ περιθώριο εκτίμησης όσον αφορά στη διαμόρφωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, λαμβανομένων υπόψη τόσο των οικονομικών δεδομένων όσο και των ιδιαιτεροτήτων της εκάστοτε χώρας (βλ., ενδεικτικά, ΕΔΔΑ, 8.12.2009, *Muñoz Díaz* κατά Ισπανίας, αριθμ. 49151/07, 8.12.2009, *Więczorek* κατά Πολωνίας αριθμ. 18176/05, ΕΔΔΑ, τμήμα μείζονος συνθέσεως, 18.2.2009, *Andrejeva* κατά Λετονίας, αριθμ. 55707/00 κ.ά.).

Βασικό περιεχόμενο της κοινωνικής ασφάλισης «αποτελεί η, έναντι καταβολής εισφοράς, προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση κινδύνων (γήρας, ασθένεια, αναπηρία κλπ.) οι οποίοι αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται (ασφαλιστικοί κίνδυνοι), και, συνακόλουθα, τείνουν να υποβαθμίσουν τις συνθήκες διαβίωσής του (...). Εφ' όσον επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος, ο ασφαλισμένος παύει να καταβάλλει εισφορές και αποκτά, κατ' αρχήν, αξίωση έναντι του ασφαλιστικού φορέα να του χορηγήσει παροχή, η οποία, χωρίς να απαιτείται να αντιστοιχεί ευθέως σε καταβληθείσες εισφορές του ή να αντισταθμίζει πλήρως την απώλεια του εισοδήματός του, πρέπει να είναι ικανή να του εξασφαλίσει ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης, όσο το δυνατόν εγγύτερο προς εκείνο που είχε κατακτήσει κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου. Πέραν του ανωτέρω δημοσίου σκοπού, μέσω του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης, εκδηλώνεται -όπως και μέσω της κοινωνικής πρόνοιας- η κοινωνική αλληλεγγύη και ασκείται κοινωνική πολιτική, ειδικότερα δε, αναδιανομή εισοδήματος με σκοπό την άμβλυση κοινωνικών αντιθέσεων και ανισοτήτων». Έτσι, υπό το φως, «ιδιαιτέρως, του προπεριγραφέντος δημοσίου σκοπού (διασφάλιση στους εργαζομένους ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης εγγύς εκείνου που είχαν κατά τον εργασιακό τους βίο), δικαιολογείται, κατά το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, η κατοχύρωση από το νομοθέτη της κοινωνικής ασφάλισης ως υποχρεωτικής (με θέσπιση υποχρεώσεως καταβολής ασφαλιστικών εισφορών) και, εντεύθεν, η παροχή αυτής αποκλειστικώς από το κράτος ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΑΕΔ 87/1997, ΣτΕ 5024/1987 Ολ., 2690, 2692/1993 Ολ., 3096-3101/2001 Ολ., 2287/2015 Ολ., 1880/2019 Ολ.). Η ανάθεση, με την ως άνω συνταγματική διάταξη, της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, τόσο της κύριας όσο και της επικουρικής, σε δημόσιους φορείς (κράτος ή ν.π.δ.δ.) έγινε για λόγους δημοσίου συμφέροντος και, ειδικότερα, ως εγγύηση προς όσους υποχρεωτικώς ασφαλίζονται ή καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές έναντι των επιχειρηματικών κινδύνων που συνδέονται με την ά-

σκηση της ασφαλιστικής λειτουργίας από ιδιωτικούς φορείς (ΑΕΔ 87/1997, ΣτΕ 5024/1987 Ολομ.)» (βλ., ενδεικτικά, ΣτΕ Ολομ. 1889/2019).

Περαιτέρω, «σε περιπτώσεις (...) εξαιρετικά δυσμενών δημοσιονομικών συνθηκών (...) ο νομοθέτης μπορεί, κατ' αρχήν, να επέμβει (...). Η επέμβαση αυτή είναι δυνατόν να λάβει και τη μορφή νέου ασφαλιστικού συστήματος, το οποίο μπορεί να καταλαμβάνει τόσο τους ήδη συνταξιούχους, προβλέποντας, στο πλαίσιο της αρχής της διαγενεακής αλληλεγγύης, τον επανυπολογισμό των καταβαλλόμενων σε αυτούς συντάξεων, όσο και τους μελλοντικούς συνταξιούχους με τη θέσπιση νέου τρόπου υπολογισμού των συντάξεων που πρόκειται να απονεμηθούν σε αυτούς στο μέλλον (...) Σε κάθε δε περίπτωση, ο νομοθέτης κατά τη θέσπιση του νέου αυτού συστήματος, το οποίο μπορεί, κατά τα προεκτεθέντα, να οδηγεί και σε περικοπή των ήδη απονεμόμενων συντάξεων, αλλά και σε μείωση των μελλοντικών συντάξεων σε σχέση με το προϊσχύον καθεστώς, τελεί υπό τους περιορισμούς που απορρέουν από ειδικές συνταγματικές διατάξεις και τις εγγυήσεις που αυτές καθιερώνουν (βλ. 1-4/2018 αποφάσεις Ειδικού Δικαστηρίου άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος) και δεν μπορεί να παραβιάζει αυτό που αποτελεί, κατά τα ανωτέρω, τον συνταγματικό πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος, τη χορήγηση, δηλαδή, στον συνταξιούχο παροχών αναλόγων προς τις καταβληθείσες από αυτόν εισφορές και το συνολικό χρόνο ασφαλίσεώς του και ικανών να του επιτρέπουν να διαβιώνει με αξιοπρέπεια, εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνο της φυσικής του υποστάσεως (διατροφή, ένδυση, στέγαση, βασικά οικιακά αγαθά, θέρμανση, υγιεινή και ιατρική περίθαλψη όλων των βαθμίδων), αλλά και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή με τρόπο που δεν αφίσταται, πάντως, ουσιωδώς από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού του βίου (βλ. ΣτΕ Ολομ. 2287-8/2015, πρβλ. απόφαση του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας της 9.2.2010, -1 BvL 1/09-, -1 BvL 3/09-, -1 BvL 4/09-, ιδίως Rn. 135), οι παροχές δε αυτές τελούν πάντοτε υπό την εγγύηση του Κράτους (...) Προκειμένου, εξάλλου, να ανταποκριθεί στις ανωτέρω δεσμεύσεις του και να μην υπερβεί τα όρια που χαράσσει το Σύνταγμα, ο νομοθέτης (...) οφείλει, εν όψει και της γενικότερης υποχρεώσεώς του για "προγραμματισμό και συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης" (άρθρο 106 παρ. 1 του Συντάγματος), πριν από την ψήφιση του σχετικού νόμου, να τεκμηριώσει αφενός μεν τη βιωσιμότητα του φορέα ή των φορέων που θα απονέμουν τις συνταξιοδοτικές παροχές (κύριες και επικουρικές), αφετέρου δε την επάρκεια των απονεμόμενων από το εν λόγω σύστημα παροχών υπό την ανωτέρω έννοια της μη παραβιάσεως του συνταγματικού πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος. Προκειμένου, ειδικότερα, ο

νομοθέτης να ανταποκριθεί στην υποχρέωσή του να τεκμηριώσει τη βιωσιμότητα των φορέων που συνιστώνται και λειτουργούν στο πλαίσιο νέου ασφαλιστικού συστήματος και χορηγούν τις συνταξιοδοτικές παροχές (κύριες και επικουρικές) (...) οφείλει, πριν από την ψήφιση του σχετικού νόμου, να έχει προκαλέσει τη σύνταξη αναλογιστικών μελετών προερχόμενων από αρμόδια προς τούτο αρχή» (βλ., ενδεικτικά, ΣτΕ Ολ. 1889/2019).

Ως προς το ζήτημα της ανταποδοτικότητας εισφορών και παροχών γίνεται δεκτό ότι «δεν κατοχυρώνεται συνταγματικώς στην κοινωνική ασφάλιση η ευθεία αναλογία (αμιγής ανταποδοτικότητα) μεταξύ εισφορών και παροχών» (ΣτΕ Ολ. 1889-1891/2019, 2287-2288/2015, 3487/2008), καθώς και ότι «στο πλαίσιο των εφαρμοζόμενων στο δίκαιο της κοινωνικής ασφαλίσεως αρχών της κοινωνικής αλληλεγγύης, η χορηγούμενη από τον ασφαλιστικό φορέα παροχή δεν απαιτείται να αντιστοιχεί ευθέως σε καταβληθείσες εισφορές του ασφαλισμένου ή να αντισταθμίζει πλήρως την απώλεια του εισοδήματός του, η έλλειψη όμως αυτή αντιστοιχίας δεν πρέπει να υπερβαίνει το ανεκτό κατά το Σύνταγμα όριο, πέραν του οποίου απολήγει σε χορήγηση ασφαλιστικής παροχής το ύψος της οποίας, ενόψει των καταβληθεισών από τον ασφαλισμένο εισφορών βάσει των συνολικών αποδοχών του και του συνολικού χρόνου ασφαλίσεώς του, παραβιάζει τις ανωτέρω συνταγματικές αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας, έκφανση της οποίας είναι και η αρχή της ανταποδοτικότητας, οι οποίες επιβάλλουν την ύπαρξη μιας στοιχειώδους αναλογίας μεταξύ των καταβληθεισών από τον ασφαλισμένο εισφορών βάσει των συνολικών αποδοχών του και των καταβαλλομένων σ' αυτόν παροχών» (ΣτΕ Ολ. 1891/2019).

Ως προς την επικουρική ασφάλιση, ειδικότερα, έχει κριθεί ότι «[η] διαπιστωθείσα (...) έλλειψη τεκμηρίωσης της βιωσιμότητας του κλάδου επικουρικής ασφαλίσεως του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. θέτει εν αμφιβόλω τη δυνατότητα του εν λόγω φορέα να παρέχει επικουρικές παροχές, στο ύψος μάλιστα που επικαλείται η Διοίκηση, και, κατ' επέκταση, επηρεάζει το ύψος και, επομένως, την επάρκεια των παρεχομένων σύμφωνα με το ν. 4387/2016 συνολικών συνταξιοδοτικών παροχών [αθροίσματος δηλαδή, κύριας (εθνικής και ανταποδοτικής) και επικουρικής συντάξεως], τόσο στους μελλοντικούς, όσο και στους παλαιούς συνταξιούχους καθόσον οι προβλεπόμενες συνολικές συνταξιοδοτικές παροχές πρέπει να διασφαλίζουν υπέρ των συνταξιούχων, κατά τα ήδη εκτιθέμενα, ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, κατά το δυνατόν εγγύτερο εκείνου το οποίο αυτοί είχαν κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου (...) Με τα δεδομένα όμως αυτά, κλονίζεται συγχρόνως το ύψος της συνολικής συνταξιοδοτικής παροχής (κύριας και επικουρικής), στο οποίο (...) θα ανέρχεται αυτή, υπό το θεσπιζόμενο με το ν. 4387/2016 ασφαλιστικό σύ-

στημα. Συνεπώς, εφόσον το ύψος της συνολικής συνταξιοδοτικής παροχής την οποία χορηγεί το νέο ασφαλιστικό σύστημα του ν. 4387/2016 δεν είναι βέβαιον, η έρευνα από το Δικαστήριο της τεκμηρίωσης της επάρκειας της συνολικής αυτής παροχής από τη Διοίκηση και, κατ' ακολουθία, η εξέταση των κειμένων - μελετών που συνοδεύουν το ν. 4387/2016 (...) κατά το μέρος που αποβλέπουν στην απόδειξη της επάρκειας αυτής, καθίσταται αλυσιτελής» (βλ. ΣτΕ Ολ. 1891/2019).

Τέλος, ως προς τα ταμεία που, κατ' εφαρμογή της ρύθμισης του άρθρου 36 του ν. 4052/2012, δεν εντάχθηκαν στο συσταθέν με το άρθρο 35 του ίδιου νόμου «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης» (Ε.Τ.Ε.Α.), και μετατράπηκαν σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου υποχρεωτικής επικουρικής ασφάλισης, έχει κριθεί, με την υπ' αρ. 960/2017 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι «δεν ταυτίζονται με τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης του άρθρου 7 του ν. 3029/2002, δεδομένου ότι τα τελευταία αποτελούν φορείς προαιρετικής ασφάλισης (...) η δε ίδρυσή τους εναπόκειται στην ιδιωτική βούληση. Αντιθέτως, τα ΤΕΑ του ν. 4052/2012 αποτελούν φορείς που ιδρύονται από το νόμο και όχι με βάση την ιδιωτική βούληση, κατόπιν αυτοδίκαιης μετατροπής δημόσιου φορέα επικουρικής ασφάλισης (...) Περαιτέρω, τα ΤΕΑ του ν. 4052/2012 λειτουργούν καθ' υποκατάσταση του δημόσιου φορέα επικουρικής ασφάλισης (ήδη ΕΤΕΑ) (...) στο πλαίσιο του δημόσιου συστήματος υποχρεωτικής επικουρικής ασφάλισης, χορηγούν συμπληρωματικές σε σχέση με την δημόσια κύρια ασφάλιση παροχές, συμβάλλοντας στην επίτευξη του δημοσίου σκοπού της διασφάλισης (...) ενός ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης, κατά το δυνατόν εγγύς εκείνου το οποίο είχαν αυτοί κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου, αντίστοιχου, τουλάχιστον του επιπέδου που εξασφαλίζει το ΕΤΕΑ, καθ' υποκατάσταση του οποίου λειτουργούν (πρβ. ΣτΕ 2287, 2290/2015 Ολομ) (...) Με βάση όλα τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, τα ΤΕΑ του ν. 4052/2012 (...) κατά το μέρος που παρέχουν υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση, αποτελούν δημόσιους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ασκούντες δημόσια εξουσία, με την έκδοση διοικητικών πράξεων περί την υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση και την επιβολή εισφορών (βλ. σχετικώς και μεταγενέστερη ρύθμιση του άρθρου 4 παρ. 4 του ν. 4225/2014, Α' 2, πρβ. ΑΕΔ 5/2002, ΣτΕ 2166/2002, 891/2008 Ολομ, 2510/2011, ΣτΕ 2262/2013 Ολομ, 1112/1950). Δεν αναιρείται δε ο ως άνω δημόσιος χαρακτήρας τους, εκ του λόγου ότι ο νομοθέτης, στο πλαίσιο της ευχέρειάς του να ρυθμίζει τα δημόσια συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, η οποία του παρέχεται τόσο από Σύνταγμα όσο και από το ενωσιακό δίκαιο, καθορίζει διαφορετικό, σε σχέση με τους λοιπούς δημόσιους φορείς, τρόπο διαχείρισης και επένδυσης των αποθεματικών τους και των εν γένει περιου-

σιακών τους στοιχείων, δια παραπομπής στους κανόνες διαχείρισης που εφαρμόζονται σε Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικού χαρακτήρα του ν. 3029/2002, καθώς και διαφορετικό τρόπο επιλογής των διοικούντων αυτά, σε σχέση με τα ισχύοντα στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι Διοικητές των οποίων ορίζονται από το κράτος, εφόσον η ασκούμενη επί της πιο πάνω διαχείρισης και διοίκησης εποπτεία του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Κοινωνικής Ασφάλισης, υπερβαίνει τη συνήθη εποπτεία επί των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (...) Ενόψει δε του ανωτέρω ιδιόμορφου μεν, πλην όμως δημόσιου χαρακτήρα των ΤΕΑ του ν. 4052/2012, παρίσταται δικαιολογημένος και συνταγματικώς ανεκτός, ο προβλεπόμενος με τις πιο πάνω διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 4052/2012 υποχρεωτικός χαρακτήρας της ασφάλισης στα ταμεία αυτά (...) (πρβ. ΣΤΕ 2290/2015 Ολομ. 660/2016 7μ)».

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 6

Το άρθρο 6 φέρει τον τίτλο «Ασφαλιστέα πρόσωπα- Τροποποίηση του άρθρου 37 ν. 4052/2012». Δεδομένου ότι ο τίτλος της ίδιας διάταξης στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου είναι «Ασφαλιστέα πρόσωπα», χρειάζεται συμπλήρωση, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, ώστε να συμπίπτει με τον τίτλο του άρθρου στο κείμενο του νομοσχεδίου.

2. Επί του άρθρου 29

Το άρθρο 29 φέρει τον τίτλο «Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους – Τροποποίηση άρθρου 17 ν. 3086/2002». Δεδομένου ότι ο τίτλος της ίδιας διάταξης στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου είναι «Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους», χρειάζεται συμπλήρωση, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, ώστε να συμπίπτει με τον τίτλο του άρθρου στο κείμενο του νομοσχεδίου.

3. Επί του άρθρου 30

Το άρθρο 30 φέρει τον τίτλο «Ουσιαστικά και δικονομικά προνόμια». Δεδομένου ότι ο τίτλος της ίδιας διάταξης στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου είναι «Δικονομικά και οικονομικά προνόμια», χρειάζεται συμπλήρωση, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, ώστε να συμπίπτει με τον τίτλο του άρθρου στο κείμενο του.

4. Επί του άρθρου 32 παρ. 1

Σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, «Η Αναλογιστική Υπηρεσία του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) στελεχώνεται από τουλάχιστον έναν (1) αναλογιστή και εξειδικευμένα πρόσωπα που διαθέτουν γνώση αναλογιστικών και οικονομικών μαθηματικών και εμπειρία συναφή προς τις δραστηριότητες του Ταμείου». Συναφώς παρατηρείται ότι δεν αναφέρεται ο τρόπος πιστοποίησης της γνώσης αναλογιστικών και οικονομικών μαθηματικών των εξειδικευμένων προσώπων, με τα οποία στελεχώνεται η Αναλογιστική Υπηρεσία.

5. Επί του άρθρου 38 παρ. 2 και 3

Κατά την παράγραφο 2 του προτεινόμενου άρθρου, «[τ]ο Ταμείο εξαιρείται από κάθε διάταξη που εφαρμόζεται σε νομικά πρόσωπα που έχουν ενταχθεί στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, το οποίο τηρείται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143)», κατά δε την παράγραφο 3, «Εάν το Ταμείο ενταχθεί στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, οι διατάξεις του ν. 4270/2014 και τα κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθέντα προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις, εφαρμόζονται σε αυτό μόνο ως προς την κατάρτιση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.), την κατάρτιση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και την υποβολή δημοσιονομικών αναφορών, οι οποίες αφορούν μόνο στα ακόλουθα: α) στην τήρηση των διαδικασιών και προθεσμιών αναφορικά με την κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 45 και 54 του ν. 4270/2014, β) στην υποβολή ετήσιου προϋπολογισμού και οποιασδήποτε αναπροσαρμογής του κατά τη διάρκεια του έτους (προϋπολογιστικά), γ) στην υποβολή μηνιαίας αναφοράς εκτέλεσης προϋπολογισμού και χρηματοδότησης (απολογιστικά) και δ) στην υποβολή μηνιαίων μισθολογικών στοιχείων (απολογιστικά)».

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι η προτεινόμενη εξαίρεση του Ταμείου από κάθε διάταξη που εφαρμόζεται σε νομικά πρόσωπα που έχουν ενταχθεί στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης δεν συνεπάγεται, αυτονόητα, και τη μη ένταξή του στους εν λόγω Φορείς (βλ. και Πρακτικά της 4ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 29ης .6.2021), καθώς η εν λόγω απόφαση ανήκει αποκλειστικά στην Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), η οποία ενεργεί ως εθνική στατιστική αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009 (ΕΕ L 87 σελ. 164). Η κατάρτιση -και η τακτική ενημέρωση- του στατιστικού Μητρώου των

Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αποτελεί υποχρέωση όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ορθή οριοθέτηση του θεσμικού τομέα της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτός ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών – ESA 2010, βάσει των συγκεκριμένων κριτηρίων που καθορίζονται στον Κανονισμό (Ε.Ε.) 549/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2013 για το ευρωπαϊκό σύστημα εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 174 της 26.6.2013).

Έτσι, κατά τον Κανονισμό, «[ο]ι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης αποτελούν ιδιαίτερο τύπο μονάδων της γενικής κυβέρνησης, με αντικείμενο τη λειτουργία δημόσιων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης (...) που καλύπτουν το σύνολο ή μεγάλο τμήμα του κοινωνικού συνόλου και τα οποία επιβάλλονται και ελέγχονται από τη γενική κυβέρνηση. Ένας οργανισμός κοινωνικής ασφάλισης αποτελεί θεσμική μονάδα αν είναι οργανωμένος χωριστά από τις λοιπές δραστηριότητες των μονάδων της γενικής κυβέρνησης, κατέχει τα περιουσιακά του στοιχεία και τις υποχρεώσεις του χωριστά και προβαίνει σε χρηματοοικονομικές συναλλαγές για λογαριασμό του (ΕΕ L 174 σελ. 446)». Περαιτέρω, «[έ]να κεφαλαιοποιητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών, που έχει θεσπισθεί από μονάδα της γενικής κυβέρνησης, δεν αντιμετωπίζεται ως σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον δεν υπάρχει εγγύηση από τη γενική κυβέρνηση ως προς το επίπεδο των οφειλομένων συντάξεων και το επίπεδο των συντάξεων είναι αβέβαιο, δεδομένου ότι εξαρτάται από την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων». Σε αυτήν την περίπτωση, «η μονάδα που αναγνωρίζεται ως έχουσα τη διαχείριση του συστήματος - καθώς επίσης και το ίδιο το ταμείο, αν πρόκειται για χωριστή θεσμική μονάδα - θεωρείται χρηματοοικονομική εταιρεία και ταξινομείται στον υποτομέα των ασφαλιστικών εταιρειών και συνταξιοδοτικών ταμείων» (ΕΕ L 174 της 26.6.2013, σελ. 449).

Εξ άλλου, ανεξάρτητα από το εάν το Ταμείο ενταχθεί ή όχι στους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, αποτελεί φορέα που ιδρύεται από τον νόμο, λειτουργεί στο πλαίσιο του δημόσιου συστήματος υποχρεωτικής επικουρικής ασφάλισης (άρθρο 2 του νομοσχεδίου), χορηγεί συμπληρωματικές, σε σχέση με την δημόσια κύρια ασφάλιση, παροχές, συμβάλλοντας στην επίτευξη του δημόσιου σκοπού της διασφάλισης, υπέρ των συνταξιούχων, ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης (άρθρο 1 του νομοσχεδίου), υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους (άρθρο 4 του νομοσχεδίου), και διέπεται, εν γέ-

νει, από ρυθμίσεις που δεν επαφίενται στην ιδιωτική βούληση. Δεδομένων των ανωτέρω, το Τ.Ε.Κ.Α., κατά το μέρος που παρέχει υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση, αποτελεί δημόσιο φορέα κοινωνικής ασφάλισης, που ασκεί δημόσια εξουσία, με την έκδοση διοικητικών πράξεων περί την υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση, την επιβολή εισφορών και την καταβολή σύνταξης (πρβλ. ΑΕΔ 5/2002, ΣτΕ 2166/2002, 891/2008 Ολομ, 2510/2011, ΣτΕ 2262/2013 Ολομ, 1112/1950).

6. Επί του άρθρου 39

α. Στην παράγραφο 1 της προτεινόμενης διάταξης ο όρος «συστήνονται» θα ήταν σκόπιμο να αντικατασταθεί από τον όρο «συνιστώνται».

β. Με την προτεινόμενη ρύθμιση συνιστώνται «εκατό (100) θέσεις προσωπικού». Ορθότερη θα ήταν η διατύπωση «εκατό (100) οργανικές θέσεις προσωπικού».

7. Επί του άρθρου 44

Με την παράγραφο 3 της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται η εφαρμογή των διατάξεων του α.ν. 86/1967 σε περίπτωση μη καταβολής ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών, ενώ «[ε]ιδικά για τις ληξιπρόθεσμες ασφαλιστικές εισφορές στο Τ.Ε.Κ.Α., η ποινική δίωξη των οφειλετών δεν αναστέλλεται παρά μόνο με πλήρη εξόφληση των εισφορών αυτών».

Επισημαίνεται ότι: α) η αναστολή της ποινικής δίωξης για το αδίκημα της μη καταβολής ασφαλιστικών εισφορών σε περίπτωση που δράστης υπήχθη σε ρύθμιση των οφειλών και τηρεί τους όρους αυτής, θεσπίσθηκε με το άρθρο 28 του ν. 4321/2015, ο οποίος και παραπέμπει στον α.ν. 86/1967, β) η εξόφληση των οφειλών αποτελεί υποχρεωτικό λόγο εξάλειψης του αξιοποίνου και, δικονομικά, οδηγεί, στον πρώτο βαθμό, σε θέση της υπόθεσης στο αρχείο, ενώ, αν το οφειλόμενο ποσό είναι άνω των 150.000, αποτελεί δυνητικό λόγο εξάλειψης του αξιοποίνου (άρθρα 1 παρ. 6, 2 και 5 παρ. 1 του α.ν. 86/1967). Υπό το φως των ανωτέρω, προς αποφυγή σύγχυσης κατά την εφαρμογή της διάταξης, θα ήταν νομοτεχνικά ορθότερο να διευκρινισθεί αν και υπό ποιές προϋποθέσεις η πλήρης εξόφληση των εισφορών στο Τ.Ε.Κ.Α συνιστά λόγο εξάλειψης του αξιοποίνου ή λόγο αναστολής της ποινικής δίωξης και, στην τελευταία περίπτωση, να τεθούν κριτήρια και προσδιορισθεί το σημείο λήξης της αναστολής.

8. Επί του άρθρου 59

α. Με την παράγραφο 1 του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι «[τ]ο Κράτος καλύπτει από τον Κρατικό Προϋπολογισμό την απομείωση των πόρων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ από ασφαλιστικές εισφορές, λόγω εισαγωγής και λειτουργίας του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης και διασφαλίζει διαχρονικά την επάρκεια των παροχών των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων του Κλάδου αυτού», περαιτέρω δε, με την παράγραφο 2, παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τη ρύθμιση του «τρόπο[υ] υπολογισμού» και της «διαδικασία[ς] κάλυψης της διαφοράς των πόρων από ασφαλιστικές εισφορές» που θα προκύψει από την λειτουργία του κεφαλαιοποιητικού συστήματος. Επίσης, με την παράγραφο 3 τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 42 του ν. 4052/2012, στην οποία ορίζεται η μέθοδος διαμόρφωσης του ποσού των καταβαλλόμενων συντάξεων με το υφιστάμενο σύστημα. Συγκεκριμένα, το «πλασματικό ποσοστό επιστροφής» θα προκύπτει, πλέον, από την ποσοστιαία μεταβολή του αθροίσματος των συντάξιμων αποδοχών, όχι μόνο των ασφαλισμένων που θα παραμείνουν στον υφιστάμενο Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ, αλλά και εκείνων που θα ενταχθούν στο νέο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.).

Με τις προτεινόμενες διατάξεις εκδηλώνεται η πρόθεση του νομοθέτη για την κάλυψη, από τον κρατικό προϋπολογισμό, του χρηματοδοτικού κενού που θα προκύψει στον υφιστάμενο Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ, δοθέντος ότι, στο πλαίσιο του ισχύοντος διανεμητικού συστήματος, οι καταβαλλόμενες ετήσιες εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών καλύπτουν τις κατ' έτος καταβαλλόμενες συντάξεις, ενώ, στο πλαίσιο του προτεινόμενου κεφαλαιοποιητικού συστήματος, οι τρέχουσες εισφορές συγκεντρώνονται σε ατομικούς λογαριασμούς, αποταμιεύονται και επενδύονται. Η ανωτέρω πρόθεση του νομοθέτη προκύπτει και από τις συνοδευτικές εκθέσεις επί του νομοσχεδίου, όπου παρέχεται η διαβεβαίωση ότι «[η] νέα μορφή της επικουρικής ασφάλισης δεν μεταβάλλει το καθεστώς επικουρικής ασφάλισης των σημερινών συνταξιούχων: δεν επηρεάζονται οι υφιστάμενες επικουρικές συντάξεις, οι εισφορές ή το εύρος των καλύψεων [των οποίων αυτοί απολαύουν]», καθώς και ότι «το κράτος συνεχίζει να εγγυάται και να διασφαλίζει την απρόσκοπτη καταβολή τους ανεξαρτήτως λειτουργίας του νέου συστήματος» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 59 και 84).

Οι υφιστάμενες επικουρικές συντάξεις και οι υφιστάμενες εισφορές των ασφαλισμένων στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ διέπονται από τον ν. 4052/2012, όπως τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με τους ν. 4387/2016 και 4670/2020. Με το άρθρο 96 του ν. 4387/2016 θεσπίζεται «αυτόματος μηχανισμός εξισορρόπησης» για την αντιμετώπιση της περίπτωσης δημιουργίας ελλειμμάτων, χωρίς, όμως, να επαναλαμβάνεται η αρχική διάταξη του άρθρου 42 του ν. 4052/2012 περί απαγόρευσης της χρηματοδότησης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Επομένως, ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ ενδέχεται να αντιμετωπίσει ελλείματα προερχόμενα από διαφορετικές πηγές. Έτσι, αφενός, υφίσταται το ενδεχόμενο δημιουργίας ελλείμματος στο πλαίσιο του ισχύοντος καθεστώτος χρηματοδότησης, αφετέρου, καθίσταται βέβαιη η απομείωση των πόρων από ασφαλιστικές εισφορές, λόγω εισαγωγής και λειτουργίας του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης.

Περαιτέρω, με το νέο άρθρο 1Α του ν. 4387/2016, όπως προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν.4670/2020, υπό τον τίτλο «Γενικές αρχές - Εγγυητική ευθύνη του Κράτους», ορίσθηκε ότι «[τ]ο ασφαλιστικό σύστημα διέπεται από τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της αναδιανομής, της υποχρεωτικότητας, της ανταποδοτικότητας, της ενότητας, της επάρκειας και της βιωσιμότητας του συστήματος. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, εγγυάται και διασφαλίζει την επάρκεια των παροχών κύριας και επικουρικής ασφάλισης και τη βιωσιμότητα του e-Ε.Φ.ΚΑ. Έχει εγγυητική υποχρέωση για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών».

Στο πλαίσιο αυτό, η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, έκρινε, αφενός, με την υπ' αρ. 2287/2015 απόφασή της, ως «συνταγματικώς μη ανεκτή αντίληψη ότι το Κράτος ρυθμίζει απλώς και οργανώνει την κοινωνική ασφάλιση χωρίς και να υποχρεούται να συμμετέχει στη χρηματοδότηση των οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως ή ότι η υποχρέωση αυτή μπορεί να αναπληρώνεται με παροχές προνοιακού χαρακτήρα, καθώς και ότι η διασφάλιση της βιωσιμότητας των εν λόγω οργανισμών απόκειται στους ίδιους τους ασφαλισμένους, συναρτώμενη, προεχόντως ή και αποκλειστικώς, με την μαθηματική σχέση μεταξύ καταβαλλόμενων εισφορών και χορηγούμενων παροχών (...) η αντίθεση δε των διατάξεων τούτων προς το Σύνταγμα αφορά στις περικοπές όχι μόνο των κύριων αλλά και των επικουρικών συντάξεων (...) Εν όψει δε του εν λόγω δημοσίου σκοπού, το κράτος, ανεξαρτήτως αν μέχρι σήμερα δεν έχει προβλεφθεί τακτική κρατική χρηματοδότη-

ση των φορέων της υποχρεωτικής επικουρικής κοινωνικής ασφάλισης, υποχρεούται, πάντως, κατά την ανωτέρω συνταγματική διάταξη, να συμμετέχει στη χρηματοδότηση και των φορέων τούτων, προς κάλυψη των ελλειμμάτων τους», αφετέρου, με την υπ' αρ. 1889/2019 απόφασή της, ότι «το Κράτος έχει εγγυητική ευθύνη και σε σχέση με την επικουρική ασφάλιση, υπό την έννοια ότι, εάν δεν καταστεί δυνατόν να καλυφθούν ελλείμματα, που ενδεχομένως θα δημιουργηθούν στο μέλλον στον κλάδο επικουρικής ασφάλισης του ΕΤΕΑΕΠ, με την ενεργοποίηση του προβλεπόμενου στο άρθρο 42 παρ. 2 του ν. 4052/2012, όπως η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 96 παρ. 1 του ν. 4387/2016 και διαμορφώθηκε τελικώς με το άρθρο δεύτερο παρ. 11 εδάφιο α' του ν. 4393/2016, αυτόματου μηχανισμού εξισορροπήσεως και την εξάντληση των παρεχομένων από αυτό δυνατοτήτων, το Κράτος πρέπει να τα καλύψει, εφόσον, και στο πλαίσιο του νέου ασφαλιστικού συστήματος που θεσπίζει ο ανωτέρω νόμος, η επικουρική ασφάλιση προβλέπεται, όπως και η κύρια ασφάλιση, ως υποχρεωτική και όχι ως προαιρετική (πρβλ. ΣτΕ 2287/2015 Ολομ. σκ. 24). Άλλωστε, ο ν. 4387/2016 δεν απαγορεύει ρητά, όπως το έκανε ο προηγούμενος νόμος (άρθρο 42 του ν. 4052/2012, όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 96 παρ. 1 του ν. 4387/2016) την κρατική χρηματοδότηση του ΕΤΕΑΕΠ».

Υπό το φως των ανωτέρω, ανεξαρτήτως του αν η προτεινόμενη ρύθμιση των παραγράφων 1 και 2 «χρήζει [περαιτέρω] αναδιατύπωσης» ή «[περαιτέρω] συγκεκριμενοποίησης» ως προς τον τρόπο διασφάλισης της εγγύησης από το Κράτος των παροχών που δικαιολογημένα οι ασφαλισμένοι του υφιστάμενου συστήματος προσδοκούν από αυτό, όπως επισημάνθηκε από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου πριν από την κατάθεση του νομοσχεδίου στη Βουλή (βλ. Πρακτικά της 4ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 29ης Ιουνίου 2021, σελ. 56), η υποχρέωση του νομοθέτη να καλύπτει από τον κρατικό προϋπολογισμό τα ελλείμματα που τυχόν προκύπτουν στον υφιστάμενο Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ, είτε στο πλαίσιο του ισχύοντος καθεστώτος χρηματοδότησης είτε λόγω εισαγωγής και λειτουργίας του κεφαλαιοποιητικού συστήματος επικουρικής ασφάλισης, ευρίσκει, κατά τη νομολογία, έρεισμα στο Σύνταγμα.

6. Με την παράγραφο 3 της προτεινόμενης ρύθμισης τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 42 του ν. 4052/2012. Παρατηρείται ότι οι φράσεις της νέας παραγράφου 1 «σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 6» και «το δικαίωμα της παρ. 4 του άρθρου 6» αναφέρονται σε διατάξεις του υπό ψήφιση νομοσχεδίου, και όχι του ν. 4052/2012.

9. Επί του άρθρου 60

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται κρατική εγγύηση «ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης», η οποία υπολογίζεται «στη βάση της πραγματικής αξίας του συνόλου των καταβληθεισών εισφορών». Ταυτόχρονα, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορισμού, μετά από εισήγηση της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, των «παραμ[έ]τρ[ων] προσδιορισμού της πραγματικής αξίας των καταβληθεισών εισφορών». Σύμφωνα με τις συνοδευτικές εκθέσεις επί του νομοσχεδίου, η παροχή κρατικής εγγύησης ελάχιστης ανταποδοτικής επικουρικής σύνταξης προβλέπεται «ως έκφανση της υποχρέωσης που θεσπίζεται με το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος». Επίσης, αναφέρεται ότι «το Κράτος εγγυάται μη αρνητικές αποδόσεις» και ότι «[ω]ς αποτέλεσμα, οι ασφαλισμένοι του Ταμείου έχουν αποτελεσματικότερη προστασία απέναντι στον επενδυτικό κίνδυνο, καθώς στις διακυμάνσεις της αγοράς θα υπόκεινται μόνο οι αποδόσεις και όχι το καταβληθέν κεφάλαιο». Επομένως, «[α]πέναντι στον ενδεχόμενο κίνδυνο σημαντικών διακυμάνσεων που σε ακραίες συγκυρίες μπορεί να οδηγήσουν σε πολύ χαμηλές ή ακόμα και αρνητικές αποδόσεις, προβλέπεται η εγγύηση μη αρνητικών αποδόσεων» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 84 και 97).

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι η εξουσιοδοτική διάταξη της παραγράφου 2 της προτεινόμενης ρύθμισης χρειάζεται συγκεκριμενοποίηση ως προς τις «παραμ[έ]τρ[ους] προσδιορισμού της πραγματικής αξίας των καταβληθεισών εισφορών», βάσει της οποίας θα υπολογίζεται η ελάχιστη ανταποδοτική μηνιαία επικουρική σύνταξη, (βλ. και Πρακτικά της 4ης Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 29ης Ιουνίου 2021, σελ. 54).

Εξ άλλου, η εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, αμιγούς ανταποδοτικότητας, επιχειρείται το πρώτον στην ελληνική έννομη τάξη και, επομένως, δεν υφίσταται σχετική νομολογία ως προς το εύρος της εγγύησης που οφείλει να παρέχει το Κράτος έναντι των ανωτέρω αναφερόμενων επενδυτικών κινδύνων.

Συναφώς, ως προς το (διαφορετικό) ζήτημα της δυνατότητας του νομοθέτη, σε περιπτώσεις εξαιρετικά δυσμενών δημοσιονομικών συνθηκών, να επεμβαίνει θεσπίζοντας μέτρα που συνεπάγονται σοβαρή οικονομική επιβάρυνση μεγάλων κατηγοριών του πληθυσμού, όπως επισημαίνεται ανωτέρω (Ι.Γ), έχει κριθεί ότι επιβάλλεται η επέμβαση του νομοθέτη, ακόμη και υπό μορφή νέου ασφαλιστικού συστήματος, το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε μεί-

ωση μελλοντικών συντάξεων, πάντοτε όμως υπό την επιφύλαξη της μη παραβίασης του συνταγματικού πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος, «τη χορήγηση, δηλαδή, στον συνταξιούχο παροχών αναλόγων προς τις καταβληθείσες από αυτόν εισφορές και το συνολικό χρόνο ασφαλίσεώς του και ικανών να του επιτρέπουν να διαβιώνει με αξιοπρέπεια, εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνο της φυσικής του υποστάσεως (διατροφή, ένδυση, στέγαση, βασικά οικιακά αγαθά, θέρμανση, υγιεινή και ιατρική περίθαλψη όλων των βαθμίδων), αλλά και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή με τρόπο που δεν αφίσταται, πάντως, ουσιωδώς από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού του βίου» (βλ. ΣτΕ Ολ. 1889/2019). Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι η διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης εξαρτάται από το ύψος των συνολικών συνταξιοδοτικών παροχών, του αθροίσματος, δηλαδή, κύριας (εθνικής και ανταποδοτικής) και επικουρικής σύνταξης, και, επομένως, ο δικαστικός έλεγχος ως προς την επάρκεια της συνολικής συνταξιοδοτικής παροχής εξαρτάται από τη βεβαιότητα ως προς το ύψος της, σε συνάρτηση με την τεκμηρίωση της βιωσιμότητας των οικείων ασφαλιστικών ταμείων (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1891/2019).

Υπό το φως της ανωτέρω νομολογίας, το κατά πόσον η εφαρμογή της ελάχιστης ανταποδοτικής μηνιαίας επικουρικής σύνταξης, υπολογιζόμενης βάσει της «πραγματικής αξίας των καταβληθεισών εισφορών», ενδέχεται να δημιουργήσει ζητήματα που άπτονται του συνταγματικού πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος, θα εξαρτηθεί από τη συνδρομή διάφορων συνθηκών, όπως οι συνολικές συνταξιοδοτικές παροχές των μελλοντικών συνταξιούχων των οποίων αυτοί θα απολαύουν (κύρια και επικουρική σύνταξη), και από το κατά πόσον οι παροχές αυτές, στο σύνολό τους, θα αφίσταται ή μη της διασφάλισης ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης.

10. Επί του άρθρου 74

α. Δεδομένου ότι ο τίτλος του άρθρου 74 είναι «Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) - Τροποποίηση του άρθρου 153 του ν.3655/2008», πρέπει να εναρμονισθεί προς αυτόν ο τίτλος του ίδιου άρθρου στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου, με χρήση του όρου «τροποποίηση», αντί του όρου «αντικατάσταση».

β. Με την παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου τροποποιείται το άρθρο 153 του ν. 3655/2008. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 153 ορίζεται ότι «[ω]ς αρμόδιες υπηρεσίες χορήγησης ορίζονται, κατ' ελάχιστον, τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) και ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινω-

νικής Ασφάλισης (ε-Ε.Φ.Κ.Α.)». Ακολούθως, με την παρ. 5 του άρθρου 153 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση, μεταξύ άλλων, προκειμένου «[μ]ε κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού [να] καθορίζονται η διαδικασία και λοιπές αρμόδιες υπηρεσίες έκδοσης Α.Μ.Κ.Α., (...)». Εν προκειμένω, για λόγους νομικής ακριβολογίας, θα ήταν σκόπιμο να αναδιατυπωθεί το ως άνω τρίτο εδάφιο, ως εξής: «[ω]ς αρμόδιες υπηρεσίες χορήγησης ορίζονται τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) και ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (ε-Ε.Φ.Κ.Α.), με την επιφύλαξη της παρ. 5».

Προς αποφυγή παρερμηνειών θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, όπου απαντούν οι όροι «παραμένουν» ή «παραμονής», να αντικατασταθούν από τους όρους «διαμένουν» ή «διαμονής», αντίστοιχα, εφόσον η έννοια της παραμονής που απαντά στην προτεινόμενη ρύθμιση ταυτίζεται κατά τη βούληση του νομοθέτη με την έννοια της διαμονής, ιδίως των άρθρων 30, 42 και 53 του Αστικού Κώδικα.

γ. Περαιτέρω, με την παρ. 5 του άρθρου 153 του ν. 3655/2008 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα κριτήρια της νόμιμης [παραμονής] και κατοικίας στη χώρα, προς τον σκοπό της ενεργοποίησης Α.Μ.Κ.Α., και τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την απόδειξή τους. Ο καθορισμός κριτηρίων νόμιμης διαμονής και κατοικίας στη χώρα αποτελεί προϋπόθεση στη διαδικασία χορήγησης και ενεργοποίησης Α.Μ.Κ.Α. Επειδή στη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 153 δεν γίνεται αναφορά στο οικείο νομοθετικό πλαίσιο νόμιμης διαμονής και κατοικίας στη χώρα, αυτονόητο είναι ότι τα κριτήρια αυτά ορίζονται διά νόμου.

11. Επί του άρθρου 75

α. Δεδομένου ότι το άρθρο 75 φέρει τον τίτλο «Ασφαλιστικές εισφορές επί Παραστατικών Παρεχόμενων Υπηρεσιών - Τροποποίηση του άρθρου 55 του ν. 4509/2017», κρίνεται σκόπιμη η εναρμόνιση του τίτλου του ίδιου άρθρου που αναφέρεται στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου, με χρήση του όρου «τροποποίηση», αντί του όρου «αντικατάσταση».

β. Με την προτεινόμενη παρ. 9 του άρθρου 55 ορίζεται ότι «[ο]ι ρυθμίσεις του παρόντος ισχύουν για Π.Π.Υ. που εκδίδονται από 1ης.1.2020. Ειδικά για παραστατικά που εκδίδονται βάσει γραπτών συμβάσεων που είχαν καταρτι-

στεί πριν από την 1η.2.2019, το παρόν άρθρο έχει εφαρμογή από 1ης.9.2021. Η παρ. 7 ισχύει για Π.Π.Υ. που εκδίδονται από την δημοσίευση του παρόντος».

Με το πρώτο εδάφιο προσδίδεται άμεση αναδρομική ισχύς στις εν λόγω διατάξεις σε Π.Π.Υ. που έχουν ήδη εκδοθεί. Με το δεύτερο εδάφιο ορίζεται ότι για τις περιπτώσεις Π.Π.Υ. που θα εκδοθούν, δυνάμει γραπτών συμβάσεων που έχουν καταρτισθεί πριν την 1.2.2019, οι διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου τυγχάνουν εφαρμογής από την 1.9.2021. Υπό το φως των ανωτέρω, εγείρεται, ενδεχομένως, προβληματισμός σχετικά με την αναδρομική ισχύ της προτεινόμενης ρύθμισης, ιδίως ως προς το αν τηρούνται εν προκειμένω οι απαιτήσεις της αρχής της ισότητας στις διαλαμβανόμενες περιπτώσεις.

γ. Περαιτέρω, διά των προτεινόμενων ρυθμίσεων της παρ. 10 του άρθρου 55 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση, προκειμένου, «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων [να] καθορίζονται ο χρόνος και ο τρόπος δήλωσης των στοιχείων του παραστατικού από τον εκδότη στον ε-Ε.Φ.Κ.Α., η διαδικασία απόδοσης των ασφαλιστικών εισφορών, ο τρόπος υπολογισμού του χρόνου ασφάλισης για τα ανωτέρω πρόσωπα, η κατανομή του υπολογιζόμενου χρόνου, η διαδικασία εξαίρεσης της παρ. 7, τα κριτήρια και η διαδικασία ελέγχου ορθής υπαγωγής, οι λεπτομέρειες περί εκκαθάρισης της παρ. 8 και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή παρόντος άρθρου».

Δεδομένου ότι, αφενός, στην παρ. 2 ορίζεται ο απώτερος χρόνος δήλωσης των στοιχείων του παραστατικού από τον εκδότη και, αφετέρου, στην παρ. 3 προβλέπεται ο τρόπος υπολογισμού του χρόνου ασφάλισης, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμη η αναδιτύπωση της εξουσιοδότησης της παρ. 10, προς την κατεύθυνση της νομοθετικής εξειδίκευσης των προϋποθέσεων εφαρμογής, ώστε να αποφευχθούν τυχόν ζητήματα υπερβάσεως του εύρους της χορηγούμενης νομοθετικής εξουσιοδότησης (Πρβλ. και Α.Μ. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 5η έκδοση, παρ. 440).

12. Επί του άρθρου 76

Διά του άρθρου 76 προστίθεται παρ. 9 στο τέλος του άρθρου 22 του ν. 3863/2010, περί της ασφάλισης στον πρώην Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), στην οποία, μεταξύ άλλων, καθορίζεται από 1.1.2020 ο υπολογισμός του χρόνου ασφάλισης από εργόσημο του πρώην Ο.Γ.Α., υπό τις ειδικότερες διακρίσεις των στοιχείων α) και β) της αυτής παραγράφου. Δε-

δομένου ότι η αναφορά του χρόνου ασφάλισης έγκειται σε περίοδο «άνω των 150 ημερών ασφάλισης», σύμφωνα με το στοιχείο α), και σε περίοδο «κάτω των 150 ημερών ασφάλισης», σύμφωνα με το στοιχείο β), θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, για λόγους σαφήνειας και νομικής ακριβολογίας, να προσδιορισθεί η περίπτωση κατά την οποία ο χρόνος ασφάλισης είναι ακριβώς 150 ημέρες, προκειμένου να αποφευχθεί κενό νόμου.

13. Επί του άρθρου 77

α. Διά του άρθρου 77 του παρόντος τροποποιείται το άρθρο 32 του ν. 4387/2016 (πρώτη παράγραφος) και τίθενται μεταβατικές (δεύτερη παράγραφος) και τελικές διατάξεις (τρίτη παράγραφος). Το άρθρο φέρει τον τίτλο «Παροχές ασθένειας σε χρήμα - Τροποποίηση του άρθρου 32 του ν. 4387/2016», πλην όμως, στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου, το ίδιο άρθρο φέρει τον τίτλο «Παραπομπή σε Υγειονομικά Όργανα για παροχές ασθένειας σε χρήμα – Τροποποίηση του άρθρου 32 του ν. 4387/2016». Υπό το φως των ανωτέρω, θα ήταν χρήσιμο να επιλεγεί ενιαίος τίτλος, ο οποίος να αναφέρεται τόσο στο άρθρο όσο και στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου.

β. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, στην αρχή του πρώτου εδαφίου της προτεινόμενης ρύθμισης πρέπει να τεθεί αριθμηση της παραγράφου, κατ' ακολουθία της αριθμησης των λοιπών παραγράφων του άρθρου. Ακολούθως, στο στοιχείο γ) της παρ. 4 του τροποποιημένου άρθρου 32, για λόγους σαφήνειας, χρειάζεται αναδιατύπωση η φράση «κατά τις διακρίσεις των προηγούμενων α), β) και γ) περιπτώσεων» στο ορθό «κατά τις διακρίσεις των προηγούμενων α) και β) περιπτώσεων».

Περαιτέρω, δεδομένου ότι στην προτεινόμενη παράγραφο δεν υφίσταται στοιχείο δ), το στοιχείο ε) της παρ. 4 του ανωτέρω άρθρου πρέπει να αναριθμηθεί σε στοιχείο δ).

Τέλος, στο πρώτο εδάφιο της παρ. 9 του τροποποιημένου άρθρου 32 προβλέπεται ότι «[ό]ταν βεβαιωθεί ανικανότητα για εργασία, κατά τα ειδικότερα καθοριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους, η ημερομηνία έκδοσης της ιατρικής γνωμάτευσης από το Αρμόδιο Υγειονομικό Όργανο, στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης θεωρείται χρόνος έναρξης της ανικανότητας για εργασία και ημερομηνία αναγγελίας της ασθένειας ή της δήλωσης ατυχήματος ή επαγγελματικής νόσου ακόμη και στην περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος ή επαγγελματικής νόσου, κατά την οποία οι ασφαλισμένοι αδυνατούν να προσέλθουν στο αρμόδιο υγειονομικό όργανο για ιατρική γνω-

μάτευση ανικανότητας για εργασία». Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι στις αναφερόμενες διατάξεις δεν προβλέπεται συγκεκριμένη προθεσμία εντός της οποίας υποχρεούται το αρμόδιο όργανο να εκδώσει την ιατρική γνωμάτευση στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης. Περαιτέρω, και δεδομένου ότι με την παρ. 2 του άρθρου 77 ορίζεται ότι «[τ]ο παρόν άρθρο καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του αιτήσεις για παροχές σε χρήμα», δημιουργείται προβληματισμός σε σχέση με τις αρχές της αναλογικότητας και της ισότητας, στο μέτρο που η προτεινόμενη διάταξη, διά της υποχρεωτικής εφαρμογής της στις εκκρεμείς αιτήσεις, εισάγει ενδεχομένως δυσμενέστερη μεταχείριση εις βάρος των εν λόγω ασφαλισμένων.

14. Επί των άρθρων 78 και 79

α. Δεδομένου ότι ο τίτλος του άρθρου 78 αναφέρεται ως εξής: «Επανυπολογισμός συντάξεων του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (Ν.Α.Τ.) του κ.ν. 792/1978 (Α' 220) - Τροποποίηση του άρθρου 33 του ν. 4387/2016», πρέπει να συμπληρωθεί, αντιστοίχως, και ο τίτλος του άρθρου 78 του Μέρους Ε' «Λοιπές Διατάξεις» στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου, με την προσθήκη της επωνυμίας «του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (Ν.Α.Τ.)».

β. Δεδομένου ότι ο τίτλος του άρθρου 79 αναφέρεται ως εξής: «Έναρξη και λήξη υπαγωγής στην ασφάλιση του πρώην Ταμείου Ασφάλισης Ναυτικών και Τουριστικών Πρακτόρων (Τ.Α.Ν.Τ.Π.)», πρέπει να συμπληρωθεί, αντιστοίχως, και ο τίτλος του άρθρου 79 του Μέρους Ε' «Λοιπές Διατάξεις» στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου, με την προσθήκη της πλήρους επωνυμίας του Ταμείου.

15. Επί του άρθρου 80 παρ. 13 και 15

α. Στην παρ. 13 προβλέπεται όρος εμπιστευτικότητας και εχεμύθειας για όσα περιέρχονται σε γνώση του συνόλου του προσωπικού που υπηρετεί στη Μονάδα Εμπειρογνομόνων Απασχόλησης, Κοινωνικής Ασφάλισης, Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Μ.Ε.Κ.Υ.) κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή με αφορμή την άσκηση των καθηκόντων τους. Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας και νομικής ακριβολογίας, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, στο τρίτο εδάφιο της παρ. 13, να αντικατασταθεί η φράση «[α]παλλαγή από την υποχρέωση αυτή είναι δυνατή [...]» με τη φράση «[η] τήρηση της υποχρέωσης αυτής κάμπτεται[...]».

β. Με την παρ. 15 του προτεινόμενου άρθρου, ορίζεται ότι «[τ]ο άρθρο 2 του ν. 2874/2000 (Α' 286), περί του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων Απασχό-

λησης και Κοινωνικής Ασφάλισης, καταργείται». Με την παρ. 4 του καταργούμενου άρθρου, έχει συσταθεί υπηρεσιακή μονάδα (Μονάδα Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης) και θέσεις προσωπικού [δέκα (10) ενιαίες θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, καθώς και τρεις (3) θέσεις ΠΕ και δύο (2) θέσεις ΔΕ διοικητικού προσωπικού]. Δεν υπάρχει αναφορά στο προσωπικό που, ενδεχομένως, υπηρετεί στην καταργούμενη μονάδα.

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2021

Οι εισηγητές
Μαρία Ανδρονόπουλου
Αθηνά Κοντογιάννη
Επιστημονικές Συνεργάτιδες
Δημήτριος Κανελλόπουλος
Προϊστάμενος του Τμήματος Νομικής Υποστήριξης
Νέστωρ Πολίτης
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών